

Parlamentul
Republicii Moldova

SS nr. 48

4. 07. 2020

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Curtea Constituțională a Republicii Moldova

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

prezentată în conformitate cu art. 25 lit. g) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și articolele 38 alin. (1) lit. g) și 39 din Codul Jurisdicției Constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995

14:00

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA	
Intrare Nr.	<u>1088</u>
" <u>4</u> "	<u>07</u> 20 <u>20</u>

I. AUTORUL SESIZĂRII

1. Serghei SÎRBU
2. Deputat în Parlament

II. OBIECTUL SESIZĂRII

Obiectul prezentei sesizări îl constituie interpretarea oficială a articolelor 68, 69 și 71 din Constituția Republicii Moldova sub următoarele aspecte:

- În sensul art. 68 și 71 din Constituție poate un deputat în Parlament să fie impus să-și depună mandatul de deputat în cazul părăsirii fracțiunii sale și/sau apariției divergențelor de opinii și viziuni?
- În sensul art. 71 din Constituție este considerată persecutare a deputatului intimidările, presiunile, protestele cu scop de a-l determina de a renunța la mandatul de deputat pe motivul că are opinii divergente și/sau a părăsit fracțiunea?
- Care este valoarea juridică și poate fi considerat nul actul Parlamentului prin care s-a luat act de cererea de renunțare la mandatul de deputat, în cazul în care există dubii rezonabile că cererea de renunțare la mandat este depusă în urma exercitării presiunilor față de deputat și nu există posibilitate obiectivă de a verifica dacă voința deputatului în momentul semnării cererii a fost una cu adevărat liberă și neinfluențată de nimeni?
- Este obligat Parlamentul Republicii Moldova, în sensul verificării respectării art. 69 și 71 din Constituție, să suspende procesul de declarare a vacanței mandatului de deputat și întreprinderea de măsuri suplimentare de verificare, inclusiv prin audierea personală a deputatului, în cazul în care există dubii rezonabile că cererea de renunțare la mandat este depusă în urma exercitării presiunilor față de deputat?

- În sensul art. 68, 69 și 71 din Constituție, în ce măsură Parlamentul Republicii Moldova poate restricționa (atât din punct de vedere legislativ cât și alte măsuri) drepturile deputatului în Parlament, impune tratament diferențiat sau oricare alte restricții în caz de părăsire a fracțiunii din care face parte, în caz de divergențe de opinii și vot, cu partidul sau fracțiunea parlamentară din care face sau a făcut parte?

III. CADRUL NORMATIV PERTINENT

1. Constituția Republicii Moldova

Articolul 1

Statul Republica Moldova

(1) Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.

(3) Republica Moldova este un **stat de drept**, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 2

Suveranitatea și puterea de stat

(1) Suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova, care o exercită în mod direct și prin organele sale reprezentative, în formele stabilite de Constituție.

(2) Nici o persoană particulară, nici o parte din popor, nici un grup social, nici un partid politic sau o altă formațiune obștească nu poate exercita puterea de stat în nume propriu. Uzurparea puterii de stat constituie cea mai gravă crimă împotriva poporului.

Articolul 68

Mandatul reprezentativ

(1) În exercitarea mandatului, deputații sînt în serviciul poporului.

(2) Orice mandat imperativ este nul.

Articolul 69

Mandatul deputaților

(1) Deputații intră în exercițiul mandatului sub condiția validării.

(2) Calitatea de deputat încetează la data întrunirii legale a Parlamentului nou ales, în caz de demisie, de ridicare a mandatului, de incompatibilitate sau de deces.

Articolul 71

Independența opiniilor

Deputatul nu poate fi persecutat sau tras la răspundere juridică pentru voturile sau pentru opiniile exprimate în exercitarea mandatului.

Articolul 134

Statutul

(1) Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova.

(2) Curtea Constituțională este independentă de orice altă autoritate publică și se supune numai Constituției.

(3) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.

Articolul 135

Atribuțiile

(1) Curtea Constituțională:

a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

b) interpretează Constituția;

c) se pronunță asupra inițiativelor de revizuire a Constituției;

d) confirmă rezultatele referendumurilor republicane;

e) confirmă rezultatele alegerii Parlamentului și a Președintelui Republicii Moldova;

f) constată circumstanțele care justifică dizolvarea Parlamentului, demiterea Președintelui Republicii Moldova sau interimatul funcției de Președinte, precum și imposibilitatea Președintelui Republicii Moldova de a-și exercita atribuțiile mai mult de 60 de zile;

g) rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice sesizate de Curtea Supremă de Justiție;

h) hotărăște asupra chestiunilor care au ca obiect constituționalitatea unui partid.

(2) Curtea Constituțională își desfășoară activitatea din inițiativa subiecților prevăzuți de Legea cu privire la Curtea Constituțională.

2. LEGISLAȚIA INTERNĂ

Legea nr. 39 – XIII din 07.04.1994 despre statutul deputatului în Parlament

Art.1. – (1) Statutul deputatului în Parlament este determinat de Constituție, de prezenta lege și de Regulamentul Parlamentului.

Art.2. – (1) Deputatul este persoană oficială și reprezentant al puterii legislative supreme.

(2) În exercitarea mandatului, deputații sînt în serviciul poporului.

(3) Orice mandat imperativ este nul.

(4) Deputații intră în exercitarea mandatului din momentul alegerii, cu condiția validării lui ulterioare.

(5) Durata mandatului de deputat este de 4 ani. Acest termen poate fi prelungit în condițiile prevăzute de Constituție.

(6) Calitatea de deputat încetează la data întrunirii legale a Parlamentului nou ales, în caz de demisie, de ridicare a mandatului, de incompatibilitate sau de deces.

(6¹) Ridicarea mandatului de deputat are loc în caz de:

a) stabilire, prin actul de constatare rămas definitiv, a încheierii directe sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, luării sau participării la luarea unei decizii fără soluționarea conflictului de interese real în conformitate cu prevederile legislației privind reglementarea conflictului de interese;

b) nedepunere a declarației de avere și interese personale sau refuz de a o depune, în condițiile art.27 alin.(8) din Legea nr.132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate;

c) dispunere de către instanța de judecată, prin hotărîre irevocabilă, a confiscării averii nejustificate

(7) În caz de demisie, de ridicare a mandatului, de incompatibilitate sau de deces, intervine vacanța mandatului de deputat.

(8) Cererea de demisie se prezintă Președintelui Parlamentului. Parlamentul, prin hotărîrea sa, va lua act de cererea de demisie a deputatului și va declara mandatul vacant.

(8¹) În cazurile menționate la alin.(6¹), la cererea Autorității Naționale de Integritate, ridicarea mandatului se hotărăște de Parlament, cu votul majorității deputaților aleși.

(9) În caz de deces, Comisia juridică, pentru numiri și imunități a Parlamentului va întocmi un raport. Parlamentul, prin hotărîrea sa, va lua act de raportul comisiei și va declara mandatul vacant.

(10) Mandatul vacant va fi atribuit supleantului imediat următor de pe lista partidului, organizației social-politice sau a blocului electoral pentru care a candidat deputatul al cărui mandat a fost declarat vacant. După declararea de către Parlament a vacanței mandatului de deputat, Comisia Electorală Centrală, în termen de 5 zile, va examina candidatura candidatului supleant imediat următor de pe lista concurentului

electoral al cărui mandat a devenit vacant și o va înainta Curții Constituționale pentru validarea mandatului.

(11) Curtea Constituțională, în termen de 10 zile de la declararea vacanței mandatului de deputat, va valida următorul mandat.

(12) În caz de vacanță a mandatului de deputat ales în circumscripția uninominală, la sesizarea Parlamentului sau din oficiu, Comisia Electorală Centrală organizează alegeri noi în condițiile legii.

(13) Deputatul ales în urma alegerilor noi intră în exercițiul mandatului după validarea acestuia de către Curtea Constituțională și își exercită funcțiile pe durata mandatului Parlamentului.

Art.13. – Deputatul este considerat pe toată durata mandatului său ca fiind în exercițiul funcțiunii, motiv pentru care orice agresiune împotriva sa este asimilată infracțiunii de ultraj și sancționată conform dispozițiilor prevăzute pentru aceasta. De protecție juridică similară beneficiază și membrii familiei – soț, soție, copii și părinți – în cazul în care agresiunea împotriva acestora urmărește nemijlocit exercitarea de presiuni asupra deputatului în legătură cu exercitarea mandatului său.

Art.17. – (1) Deputatul beneficiază de dreptul de vot deliberativ asupra tuturor problemelor examinate de Parlament.

(2) Deputatul este în drept:

- a) să aleagă și să fie ales în organele Parlamentului;
- b) să-și exprime părerea asupra componenței nominale a organelor formate de Parlament și asupra candidaturilor persoanelor oficiale în cadrul dezbaterilor pentru alegerea, numirea sau confirmarea lor de către Parlament;
- c) să facă propuneri legislative în scris spre a fi examinate de Parlament;
- d) să facă propuneri și observații asupra ordinii de zi a ședinței, asupra esenței problemelor puse în discuție și modului lor de examinare;
- e) să dea dovadă de inițiativă și să facă propuneri vizînd examinarea la ședințele Parlamentului a dărilor de seamă sau a informațiilor prezentate de orice organ sau persoană oficială, aflată în subordinea sau sub controlul Parlamentului;
- f) să pună problema votului de încredere în Guvern, în persoanele oficiale alese, numite sau confirmate de Parlament, dacă propunerea este susținută de cel puțin o pătrime din deputații aleși;
- g) să propună spre examinare Parlamentului probleme ce țin de controlul asupra modului în care organele de stat și cele obștești, întreprinderile, instituțiile și organizațiile (mai departe unități) execută legile și hotărârile Parlamentului;
- h) să participe la dezbateri, să facă interpelări, să adreseze întrebări raportorilor și președintelui ședinței, să ceară răspunsuri;

i) să-și argumenteze propunerile, să se pronunțe în chestiuni de procedură, să prezinte note informative;

j) să facă amendamente la proiectele de legi, de hotărâri și de alte acte normative.

(3) Deputatul care nu a luat cuvântul în dezbateri este în drept să transmită președintelui ședinței textul cuvântării, propunerile și observațiile sale asupra problemei examinate la ședința Parlamentului. Textul cuvântării deputatului se anexează la stenograma ședinței și, la solicitarea lui, se publică în organul de presă al Parlamentului.

(4) Deputatul este în drept să ia cunoștință de textele stenogramelor ședințelor Parlamentului înainte de a fi publicate, să primească textele cuvântărilor sale care nu urmează a fi publicate.

(5) Propunerile și observațiile făcute de deputat la ședințele Parlamentului sînt examinate, ținîndu-se cont de ele, în procesul de definitivare și adoptare a proiectelor de legi și hotărâri.

(6) În exercitarea mandatului deputatul poate adresa întrebări, interpelări și petiții Președintelui Republicii Moldova, membrilor Guvernului sau altor reprezentanți ai organelor centrale ale administrației de stat.

(7) Modul de exercitare a drepturilor menționate este stabilit prin prezenta lege și prin Regulamentul Parlamentului.

IV. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

1. La data de 30 iunie 2020 deputatul în Parlament Ștefan Gațcan, ales la data de 15 martie 2020 în circumscripția uninominală nr. 38 Hîncești, în conformitate cu prevederile art. 68 și 71 din Legea Supremă, în baza art. 4 din Regulamentul Parlamentului a declarat că părăsește fracțiunea Partidului Socialiștilor din Republica Moldova și se alătură la grupul parlamentar „PRO MOLDOVA”. Declarația respectivă a fost semnată și depusă, în mod regulamentar la secretariatul Parlamentului. <https://www.facebook.com/stefan.gatcan.1/posts/989873674764281>

2. Tot în aceeași zi, deputatul Ștefan Gațcan a fost oprit în trafic, blocat și supus intimidărilor și presiunilor din partea unor persoane civile, directorul adjunct al SPP - Petru Corduneanu, ministrul afacerilor interne Pavel Voicu, deputații socialiști Vlad Batrîncea și Corneliu Furculița. Aceștea au exercitat presiuni asupra deputatului Gațcan pentru a semna cererea de demisie și a renunța la mandat.

<https://www.facebook.com/watch/?v=214672249628058>

3. După acest incident, deputatul Ștefan Gațcan, împreună cu unii colegi din grupul parlamentar PRO MOLODOVA au desfășurat un briefing de presă la care domnul Gațcan și-a reiterat poziția sa cu referire la decizia lui de a părăsi PSRM și a se alătura echipei PRO MOLDOVA solicitând stoparea imediată a tuturor presiunilor.

<https://www.pro-moldova.eu/media/pro-moldova-condamna-actiunile-banditesti-ale-guvernarii-dodon?fbclid=IwAR0Q3uDvEiBZYtLLcr0GeMfFJ0ouqntC3E400LZyEF6tkQJBkl27-url5Fg>

<https://www.facebook.com/watch/?v=1066177190493260>

4. Presiunile și intimidările față de deputatul Ștefan Gațcan au continuat prin organizarea de proteste în fața centrului medical fondat de domnul Gațcan și al domiciliul acestuia.

<https://tv8.md/2020/06/30/video-protest-impotriva-plecarii-lui-gatcan-din-fractiunea-psrm-tradatorul/>

5. Dat fiind presiunile, fără precedent exercitate în adresa domnului deputat Gațcan, acest a semnat o plîngere penală la Procuratura Generală și a solicitat intentarea unui proces penal pe faptul amenințărilor, șantajului și exercitării de presiuni.

<https://www.pro-moldova.eu/media/stefan-gatcan-a-depus-plangere-la-procuratura-generalata?fbclid=IwAR044mtM6E2RnUboWyzhBT5AVDnozXUOOqg5S3iAyJGofS3Dg448c1PEp6w>

6. Presiunile față de domnul Gațcan au continuat toată noaptea iar în dimineața zilei de 1 iulie 2020 domnul Gațcan, care urma să participe la comisia parlamentară de profil, efectiv a dispărut. Pînă în ziua de astăzi nu cunoaștem despre soarta adevărată a domnului Ștefan Gațcan. În schimb fracțiunea PSRM a comunicat că domul Gațcan a semnat cererea de renunțare la mandatul de deputat, depusă la parlament și în regim de urgență aprobată de comisia juridică a Parlamentului.

În pofida faptului că PSRM a publicat două mesaje video ale domnului Gațcan, există dubii rezonabile de a considera că acesta este sechstrat și supus uor presiuni fără precedent pentru a redunța la mandat și a nu spune adevărul.

Luând act de cele expuse grupul parlamentar PRO MOLDOVA a depus un denunț penal la adresa Procuraturii Generale pentru a investiga de urgență circumstanțele dispariției domnului Gațcan.

<https://pro-moldova.eu/media/pro-moldova-a-depus-un-denunt-la-procuratura>

Procuratura Generală a informat despre inițierea unui proces penal pe acest caz.

<http://www.procuratura.md/md/newslist/1211/1/8373/>

Cu regret, există informații veridice potrivit cărora domnul Gațcan este supus presiunii de a renunța la denunțul penal depus la procuratură.

De asemenea au fost înregistrate apeluri către toată comunitatea interațională privind acest caz ieșit din comun.

<https://pro-moldova.eu/media/declaratie-a-parlamentului-privind-impiedicarea-prin-presiune-a-exercitarii-mandatului-de-deputat>

Conform unor informații domnul Gațcan a fost escortat în afara țării sub monitorizare a serviciilor speciale ale Republicii Moldova pentru ca nimeni să nu aibă acces la dumnealui și pentru ca acesta să nu aibă posibilitate să renunțe la cererea de depunere a mandatului și să nu poată comunica cu organele de drept și structurile internaționale.

Conform aceluiași informații, domnul Gațcan trebuie să rămână izolat până când Parlamentul va adopta hotărârea de ridicare a mandatului de deputat ori până când va expira termenul legal de 30 de zile după care mandatul se consideră ridicat din oficiu.

V. ARGUMENTELE DE RIGOARE

1. Conform art. 134 din Constituție, unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova este Curtea Constituțională.

Una din atribuțiile de bază ale Curții Constituționale, potrivit art. 135 alin. (1) lit. b) este interpretarea Constituției.

Analizând aceste norme constituționale, în virtutea activității și atribuțiilor ce ne revin în situații concrete am constatat unele ambiguități la aplicarea unor prevederi din Constituție, caz ce poate fi soluționat doar de către Curtea Constituțională prin interpretarea oficială a acestei norme.

2. Conform principiilor constituționale Republica Moldova este un stat de drept și Constituția este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Potrivit art. 68 din Constituția Republicii Moldova în exercitarea mandatului, deputații sînt în serviciul poporului iar orice mandat imperativ este nul.

Art. 71 din Legea Supremă prevede că deputatul nu poate fi persecutat sau tras la răspundere juridică pentru voturile sau pentru opiniile exprimate în exercitarea mandatului.

3. Situația descrisă în jurul deputatului Gațcan ridică o serie de întrebări generale care urmează a fi clarificate deoarece subiectul independenței deputaților, libera lor opinie și libertatea votului este tot mai discutată în societate.

Unele forțe politice consideră că deputații aleși pe liste sale ori susținuți în circumscripții uninominale sunt proprietatea lor sau chiar „marfa” lor cum a menționat un deputat cu experiență recent.

Partidele consideră că deputații nu au dreptul să aibă opinii proprii, sunt obligați să respecte strict disciplina de partid și să voteze doar așa cum este decizia fracțiunii.

Aceste discuții s-au aprofundat în ultimii ani cînd un șir de deputați au părăsit fracțiunile lor nefiind de acord cu politica partidului. Imediat au fost lansate acuzații dure cu privire la coruperea deputaților, cu toate că, niciodată nu a fost probat niciun caz și nu există nicio sentință de condamnare care ar confirma acest fapt.

În Parlamentul de legislatura a X-a, de asemenea sunt deputați care s-au scindat de propria fracțiune din considerente strict politice și au decis să voteze altfel luînd act propria conștiință.

Cazul Gațcan a ridicat această problemă la un nivel mult mai periculos pentru statutul constituțional al deputatului și independența acestuia de partidul care l-a înaintat. Presiunile fără precedent exercitate față de un deputat de a-și depune mandatul doar pentru că nu este de acord cu fracțiunea și dorește să se distanțeze este o gravă sfidare a principiului nulității mandatului imperativ și principiului constituțional că deputatul este doar în serviciul poporului nu și a partidului.

Problema dată capătă o rezonanță și mai mare în condițiile în care unele forțe politice intenționează să propună modificarea Constituției RM pentru a interzice

așa numitul traseism politic, dar în realitate se intenționează a introduce mandatul imperativ.

Considerăm că ceea ce s-a întâmplat în cazul deputatului Gațcan dar și ce ar putea să se întâmple pe viitor cu orice alt deputat necesită o intervenție urgentă din partea Curții Constituționale cu o interpretare detaliată privind garanțiile de independență ale deputatului și inadmisibilitatea exercitării de presiuni față de acesta ca să-și depună mandatul.

4. Anterior Înalta Curte deja s-a expus tangențial referitor la statutul și mandatul de deputat.

Întru interpretarea acestor dispoziții constituționale, Curtea, prin Hotărârea nr.8 din 19 iunie 2012, a statuat:

“34. În viziunea Curții, mandatul de parlamentar exprimă relația parlamentarului cu întregul popor, în serviciul căruia este, nu numai cu alegătorii care l-au votat, deși aceștia beneficiază de prezența parlamentarului în virtutea obligației sale de a ține legătura cu alegătorii. Astfel, sintagma “a fi în serviciul poporului” de la articolul 68 alin.(1) din Constituție înseamnă că, din momentul alegerii și până la încetarea mandatului, fiecare deputat devine reprezentantul poporului în integralitatea sa și are drept misiune să servească interesului comun, cel al poporului, și nu doar partidului din care provine. [...]

35. În definirea acestor interese, opțiunea parlamentarului este liberă, chiar dacă el face parte dintr-un partid pe care îl reprezintă în Parlament. În conformitate cu articolul 2 alin.(2) din Constituție, nici o persoană particulară, nici o parte din popor, nici un grup social, nici un partid politic sau o altă formațiune obștească nu poate exercita puterea de stat în nume propriu. În acest sens, principiile fundamentale ale statului de drept trebuie respectate cu sfințenie pentru a se obstacula tentația pe care ar putea-o avea unul sau mai multe partide politice, devenite majoritare în Parlament, de a-și transforma “aleșii” în “activiști ai partidului” sau structurile administrației publice centrale sau locale în “organe de partid”, centrale sau locale. [...]

43. Astfel, deoarece nu sunt reprezentanții unei fracțiuni a populației, parlamentarii nu pot fi apărătorii unor interese particulare, ei sunt absolut liberi în exercitarea mandatului lor și nu au obligația de a îndeplini angajamentele pe care și le-ar fi putut asuma înaintea alegerii sau eventualele instrucțiuni din partea alegătorilor formulate pe parcursul mandatului. Aleșii nu au obligația legală să-și susțină partidul sau deciziile grupului lor în cadrul Parlamentului. Mai mult, în cazul în care deputatul, prin comportamentul său, provoacă daune acestuia, partidul sau grupul din care face parte poate să-l excludă, însă această excludere nu antrenează pierderea mandatului parlamentar. Aceasta, în mod evident, nu împiedică deputatul ca, odată ales, să își onoreze angajamentele și să se conformeze disciplinei de vot a grupului parlamentar din care face parte. [...]

47. *Aceste caracteristici conferă deputatului un regim special de protecție împotriva presiunilor alegătorilor și ale partidului cu sprijinul căruia a intrat în Parlament. [...]*

102. *Comisia de la Veneția, în Raportul nr.CDL-AD(2009)027 privind mandatul imperativ și practicile similare, a menționat:*

“[...] Comisia de la Veneția nu a încetat de a susține că pierderea calității de reprezentant, din cauza schimbării afiliației politice este contrară principiului mandatului liber și independent. Cu toate că scopul urmărit prin acest tip de măsuri poate fi considerat ca fiind oarecum justificat, principiul constituțional fundamental care interzice mandatul imperativ sau alte practici similare vizând privarea unui reprezentant de mandatul său, trebuie să prevaleze ca o piatră de temelie a constituționalismului democratic european.”

103. *În contextul celor expuse, Curtea subliniază că, în virtutea mandatului reprezentativ, deputatul, odată intrat în exercițiul mandatului, nu mai are obligația legală de a-și susține partidul sau deciziile fracțiunii sale în cadrul forului legislativ.*

104. *Astfel, prin prisma principiilor constituționale care resping orice formă de mandat imperativ, deputatului nu-i este interzisă schimbarea opțiunii și afilierii politice.*

105. *În același timp, Curtea reține că un principiu fundamental al procedurii parlamentare, care este rareori menționat în mod explicit în constituțiile naționale, dar care poate fi dedus pe calea interpretării, este egalitatea dintre reprezentanții în Parlament. În acest sens, Comisia de la Veneția a menționat următoarele:*

“110. [...] După cum s-a menționat, un parlament este o instituție formată din reprezentanți aleși, cu reprezentantul ca principala entitate juridică, pornind de la ideea că toți acești reprezentanți ar trebui, în principiu, să aibă aceleași drepturi și obligații, indiferent dacă aparțin partidului de guvernământ sau de opoziție.

111. Acest principiu de egalitate este menționat în Rezoluția nr.1601 (2008) a Adunării Parlamentare: “tratamentul egal al membrilor parlamentelor, atât în calitate de membri individuali, cât și ca membri ai unui grup politic, trebuie să se asigure în fiecare aspect al exercitării mandatul lor și al activităților Parlamentului”. Comisia de la Veneția, la rândul său, de asemenea, în Codul bunelor practici în domeniul partidelor politice a reamintit necesitatea de a respecta principiul egalității.

112. În legislația UE, principiul egalității membrilor Parlamentului European (MPE) a fost recunoscut pe cale judiciară de către Tribunalul de Primă Instanță, care în 2001 a statuat că “condițiile în care deputații care au fost învestiți democratic cu un mandat parlamentar trebuie să exercite mandatul nu pot fi afectate de apartenența lor la un grup politic într-o măsură care depășește ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivelor legitime urmărite de către Parlament, prin organizarea în grupuri politice”.

113. Principiul egalității parlamentarilor poate fi limitat la ceea ce este normal în scopul eficienței, deoarece ar fi imposibil în multe cazuri să se obțină adoptarea deciziilor într-o adunare unde toți membrii au drepturi egale de participare procedurală. Prin urmare, principiul egalității parlamentarilor este suplimentat în mod normal de un principiu de reprezentare proporțională și participare în grupuri parlamentare.”

5. În același timp, nici jurisprudența Curții nici Constituția nu ne dă un răspuns direct asupra întrebărilor formulate cu privire la tentativa exercitării de presiuni asupra deputatului de a renunța la mandat.

Considerăm că este nevoie de o dezvoltare și o interpretare extensivă a articolelor 68, 29 și 71 din Legea Supremă care ar permite consolidarea și garantarea unei independențe reale ale deputatului în parlament, neadmiterii Parlamentului să-i ridice mandatul în cazul există dubii rezonabile că s-au exercitat presiuni enorme pentru a renunța la acest mandat iar însuși deputatul este în stare de imposibilitate să vorbească liber despre aceste presiuni.

Trebuie să existe un mecanism legal dezvoltat ca un organ independent să verifice cât de liberă a fost voința deputatului de a renunța la mandat și care sunt consecințele juridice ale ridicării mandatului dacă nu există certitudine că decizia a fost una liberă.

Curtea Constituțională a interpretat oficial aceste articole sub diverse forme dar anume în sensul întrebărilor și neclarităților formulate nu există o interpretare oficială, fapt care necesită o intervenție urgentă a Înaltei Curți.

VI. CERINȚELE SESIZĂRII

Avînd în vedere că problema descrisă nu poate fi soluționată, la moment, prin altă procedură legală, în vederea eliminării ambiguităților, divergențelor juridice, precum și pentru determinarea sensului exact al normelor constituționale, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. b) din Constituție, art. 4 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art. 4 din Codul jurisdicției constituționale, solicităm Curții interpretarea oficială a articolelor 68, 69 și 71 din Constituția Republicii Moldova sub următoarele aspecte:

- În sensul art. 68 și 71 din Constituție poate un deputat în Parlament să fie impus să-și depună mandatul de deputat în cazul părăsirii fracțiunii sale și apariției divergențelor de opinii și viziuni?
- În sensul art. 71 din Constituție este considerată persecutare a deputatului intimidările, presiunile, protestele cu scop de a-l determina de a renunța la mandatul de deputat pe motivul că are opinii divergente și a părăsit fracțiunea?
- Care este valoarea juridică și poate fi considerat nul actul Parlamentului prin care s-a luat act de cererea de renunțare la mandatul de deputat, în cazul în

care există dubii rezonabile că cererea de renunțare la mandat este depusă în urma exercitării presiunilor față de deputat și nu există posibilitate obiectivă de a verifica dacă voința deputatului în momentul semnării cererii a fost una cu adevărat liberă și neinfluențată de nimeni?

- Este obligat Parlamentul Republicii Moldova, în sensul verificării respectării art. 69 și 71 din Constituție, să suspende procesul de declarare a vacanței mandatului de deputat și întreprinderea de măsuri suplimentare de verificare, inclusiv prin audierea personală a deputatului, în cazul în care există dubii rezonabile că cererea de renunțare la mandat este depusă în urma exercitării presiunilor față de deputat?
- În sensul art. 68, 69 și 71 din Constituție, în ce măsură Parlamentul Republicii Moldova poate restricționa drepturile deputatului în Parlament, impune tratament diferențiat sau oricare alte restricții în caz de părăsire a fracțiunii din care face parte, în caz de divergențe de opinii și vot, cu partidul sau fracțiunea parlamentară din care face sau a făcut parte?

Dat fiind gravitatea situației descrise în cazul Gațcan, luând act de faptul că Parlamentul deja este în plin proces de ridicare a mandatului de deputat al domnului Gațcan, fără a verifica obiectiv, voința liberă a acestuia, solicităm examinarea prezentei sesizări în regim de urgență.

În cazul în care examinarea urgentă a sesizării nu va fi posibilă, din motive obiective, în temeiul art. 134 alin. (3) din Constituție, Solicit Înaltei Curți dispunerea suspendării procesului de ridicare a mandatului deputatului Ștefan Gațcan ori suspendarea intrării în vigoare hotărârii (proiect nr. 291 din 1 iulie 2020) prin care se va lua act cererea de demisie a deputatului Gațcan. Examinarea acestui proiect este planificată chiar la următoarea ședință a plenului Parlamentului din 6 iulie 2020.

<http://parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/5144/language/ro-RO/Default.aspx>

Cu cea mai înaltă considerație pentru Onorata Curte,

 Ștefan Gațcan